

Utskottsbetänkande angående fördelningen af utskänknings- och utminuteringsaktiebolagens vinstmedel.

Sedan Stadsfullmäktige vid sammanträde den 9 sistlidne april åt under-tecknade uppdragit att till Fullmäktige inkomma med förslag till användning af stadens andel i utskänknings- och utminuteringsaktiebolagens vinstmedel för år 1894, har utskottet, genom skrifvelse af den 2 dennes, meddelats att sagda andel till stadskassan inlevererats med 45,065 mark 53 penni af utskänkningsaktiebolaget och med 35,874 mark 87 penni af utminuteringsaktiebolaget eller således sammanlagdt med 80,940 mark 40 penni. Derjemte har utskottet fått emottaga följande ansökningar om anslag ur medlen, nemligen af:

1:o) Bestyrelsen för svenska teatergarantiföreningen om 5,000 mark för folkrepresentationer till nedsatta pris.

2:o) Finska teaterns direktion om minst 4,000 mark för samma ändamål.

3:o) Direktionen för Orkesterföreningen i Helsingfors om ett understöd till belopp af 7,000 mark.

4:o) Helsingfors Arbetareförening om 5,000 mark för föreningens arbetareundervisning.

5:o) Föreningen Arbetets vänner om 3,648 mark till föreningens undervisningskurser.

6:o) Arbetets vänners filial i Sörnäs om 200 mark till folkliga föredrag och praktiska matlagningskurser för arbetare i Sörnäs.

7:o) Mariaföreningen om 2,300 mark till dess herberge för arbetssökande qvinnor.

8:o) Fruntimmersföreningen om 3,000 mark till dess arbetshem för ålderstigna qvinnor.

9:o) Föreningen för lyttas bistånd om understöd utan uppgifvet belopp.

10:o) Bestyrelsen för anordnande af sommarkolonier för arbetande qvinnor om 2,000 mark.

11:o) Folkskoledirektionen om 3,000 mark till feriekolonier för folkskoleelever.

12:o) Fröken Alli Trygg om 860 mark till inredning af en samlingssal med läsrum för arbetare i Hermanstad.

13:o) Föreningen Ved åt de fattiga om något understöd åt föreningen.

14:o) Föreningen för befrämjande af barnavård om 2,000 mark för underhåll af dess barnherberge.

15:o) Döfstumföreningen om ett anslag af 500 mark.

16:o) Föreningen Djurvännerna om ett understöd af 500 mark.

17:o) Helsingfors allmänna sjuk- och begravningshjelpkassa om anslag till kassan.

Slutligen har utskottet delgifvits, att Fullmäktige den 28 december 1894 anslagit åt utskänkningsbolaget 20,000 mark ur dess vinstmedel, att under innevarande år användas till underhåll af bolagets planteringar och öfriga inrättningar å Högholmen och Fölisön, samt att Fullmäktige den 9 nyssvikne april, på ansökning af styrelsen för folkbarntädgårdarna, tillförsäkrat dem anslag för instundande läseår med tillsammans 13,800 mark, jemte det Fullmäktige beslutit att i sinom tid pröfva, huruvida anslaget kan bestridas ur vinstmedlen, i hvilket afseende styrelsens ansökan till utskottet öfverlemnats.

Garantiföreningen för svenska teatern.

Garantiföreningen för svenska teatern har under föregående år erhållit 5,000 mark årligen af vinstmedlen mot skyldighet att under spelåret gifva minst 5 folkrepresentationer, företrädesvis å sön- och helgdagar samt under lämplig årstid, hvarjemte bestämts, att priset för biljetterna icke finge öfverstiga 75 penni platsen i andra radens fond- och 50 penni i dess sidologer samt 25 penni å tredje raden äfvensom att för biljetter till öfriga delar af salongen en nedsättning i priset af minst 50 proc. skulle ega rum. Till *finska teatern* har för samma ändamål och antal representationer anslagits 4,000 mark, jemte det biljettpriset blifvit utsatt till högst 25 penni för plats å galleriet samt 75 resp. 50 penni för plats å andra raden, hvarhos priset för öfriga platser skulle nedsättas med minst 50 procent. Olikheten i teatrarnas storlek har betingat anslagens olika belopp. Likaledes har

Finska teatern.

Orkesterföreningen.

Orkesterföreningen tidigare ihågkommit med anslag, de senare åren med 5,000 mark hvarje, att utbetalas i månatliga rater under tiden från den 1 oktober till den 1 maj mot skyldighet för föreningen att under sagda tid underhålla en god orkester af minst 34 man samt åtminstone en gång i månaden uti en för ändamålet lämplig lokal anordna folkkonserter mot inträdesafgift af högst 25 penni, till hvilka konserter biljetterna borde säljas främst genom Helsingfors arbetareförening och föreningen Arbetets vänner samt de oförsålda vid ingången. — Af dessa anslag torde anslagen till svenska teatern och orkesterföreningen fortfarande böra få utgå till samma belopp och på samma villkor som hittills. Då emellertid bestyrelsen för finska teatern anhållit om förhöjning af anslaget till teatern och i sådant afseende förklarat sig villig att, i händelse dess anhållan bifalles, i förhållande till anslagets storlek öka antalet folkrepresentationer, skulle utskottet

föreslå, att anslaget till finska teatern fastställas till 5,000 mark, att utgå för minst 6 representationer och i öfrigt på samma villkor som förut.

Helsingfors Arbetareförening har anhållit om 5,000 mark för att möjliggöra en fortsatt arbetareundervisning i samma riktning, hvori den hittills under en följd af år genom föreningens bemedling bedrifvits, nemligen genom elementarkurser, folkhögskoleundervisning och föredrag, genom föreningens bibliotek m. m. Enligt de närmare uppgifter, som på anhållan lemnats utskottet, hafva föreningens elementarkurser, svenska och finska, under senaste läseår hvaradera terminen besökts af 77 personer samt omfattat skrifning — delvis ämneskrifning — räkning och bokföring. Föredrag för arbetare, inalles 14, hafva hållits å svenska och finska i Finlands historia och samhällsfrågor samt åhörts af inalles ungefär 3,400 personer. Ökningen af anslaget, som senaste år utgick med 3,000 mark, begäres särskildt för elementarkursernas skull och för att förse föreningens bibliotek med ett större förråd af yrkeslitteratur. — Vidare har föreningen *Arbetets vänner* hemställt om ett understöd af 3,648 mark, afsedt att användas enligt nedanstående specifikation, nemligen till:

Helsingfors
Arbetareförening.

Arbetets
vänner.

a) folkhögskolekurser:	
250 timmar å 3 mark	750: —
vaktmästare	250: —
belysning	200: —
	1,200: —
b) föreningens skola för industriarbetare i Sörnäs . . .	968: —
c) välläsningskurser	480: —
d) föredrag och annan undervisning	1,000: —
	<u>Summa 3,648: —</u>

Tillika har föreningen upplyst att föreningens folkhögskolekurser under senaste läseår omfattat geografi, Finlands- och allmän historia, räkning, literaturhistoria, helsolära och sång samt haft under höstterminen 80 och vårterminen 105 åhörare; att i skolan för industriarbetare i Sörnäs undervisats i skrifning och bokföring, räkning, lineal- och maskinritning samt geometrins elementer äfvensom teckning, jemte det skolan besökts af ända till 36 elever; att i välläsningskursen för föreningens medlemmar deltagit 35 personer; samt att populära föredrag hållits till antalet 16 i geografi, naturkunnighet, svenska språket och literaturen samt kemi äfvensom bevistats af inalles 2,013 åhörare. — Slutligen har *Arbetets vännerns filial i Sörnäs* ansökt om ett särskildt anslag af 200 mark till populära föredrag för arbetare i Sörnäs samt praktiska matlagningskurser för arbetare.

Arbetets vän-
ners filial i
Sörnäs.

I anledning af Arbetareföreningens tidigare enahanda ansökan framhöll 1893 års utskott för disposition af vinstmedlen, om hvilket yttrande 1894 års utskott sedermera förenade sig, att då staden upprätthölle lägre handtverksskolor,

till hvilka hvarje arbetare äfven utan andra förkunskaper än innanläsning ägde tillträde och för hvilka dessutom bidrag erhöles af statsverket, skäl icke vore att understöda föreningens elementarkurser, i hvilka undervisning meddelades å samma tider och delvis i samma ämnen som i de lägre handtverksskolorna. Samtidigt uttalades att något anslag för föreningens bibliotek icke borde ifrågakomma, då staden redan bekostade två folkbibliotek, det ena vid Högbergsgatan och det andra i Folkets hem i Sörnäs. — Då jemväl utskottet omfattar anförda åsikter, får utskottet föreslå, att anslaget till föreningen bestämmes till endast 3,000 mark, eller samma belopp som senaste år, att utgå med den närmare bestämning, att det vore afsedt blott till föreningens folkhögskolekurser och populära föredrag. — Från detta utskottets beslut är undertecknad, Gustafsson, skiljaktig så till vida, som omförmälda 3,000 mark, enligt reservantens åsigt, borde tillfalla föreningen utan nämnda föreskrift beträffande användningen.

Hvad beträffar Arbetets vänners ansökning, så har inom utskottet upplysts, att direktionen för lägre handtverksskolorna beslutit att hemställa om att med nästa läsår åter en svensk parallelklass måtte öppnas i lägre handtverksskolan å Berghäll, och torde något understöd åt föreningens industriskola, hvari enahanda undervisning meddelas, förty icke böra gifvas. Föreningens välläsningskurser torde, såsom afsedda endast för föreningens medlemmar, äfven böra af föreningen ensam bekostas. Utskottet får därför förorda, att åt föreningen gifves anslag blott för dess folkhögskolekurser och föredrag med inalles 2,200 mark, häri inbegripit de 200 mark, om hvilka föreningens filial i Sörnäs anhållit. — Äfven detta anslag skulle dock, enligt undertecknad Gustafssons afvikande åsigt, böra utgifvas utan närmare föreskrift vidkommande dess disposition.

Mariaföreningen.

Mariaföreningen har under en följd af år erhållit understöd ur vinstmedlen till upprätthållande af föreningens herberge för arbetssökande unga kvinnor, och torde föreningen äfven för detta år kunna beviljas anslag med samma belopp som förut eller 2,300 mark.

Fruntimmersföreningen.

Likaledes torde *Fruntimmersföreningen*, som i gården N:o 49 vid Vladimirsgatan underhåller ett arbetshem för ålderstigna kvinnor och tidigare några år för ändamålet uppburit 3,000 mark årligen af utskänkningsbolaget, hvilket anslag dock, i anseende till de knappa tillgångarna, senaste år af Stadsfullmäktige bestämdes till endast 1,500 mark, denna gång kunna erhålla 3,000 mark såsom förut. — Ehuru *Föreningen för lyttas bistånd* åtnjuter ett statsanslag af 7,000 mark årligen, att utbetalas ännu under två års tid, samt föreningens verksamhet för öfrigt omfattar hela landet, torde föreningen, som tidigare ihågkommits med anslag ur vinstmedlen, äfven detta år kunna tilldelas ett understöd, dock ej högre än 1,000 mark.

Sommarkolonier för arbetande kvinnor.

Bestyrelsen för anordnande af *Sommarkolonierna för arbetande kvinnor* har ansökt om 2,000 mark, hvilket anslag skulle erfordras för att bestyrelsen kunde fortsätta sin verksamhet att bereda arbetande kvinnor hvila på landet

under någon tid af sommaren. I sin ansökan upplyser bestyrelsen, att genom dess försorg från år 1889 till och med år 1894, 195 kvinnor, förnämligast sömmerskor och med dem likställda, kommit i åtnjutande af en sex veckors sommarhvila. — Derjemte har Folkskoledirektionen, på anhållan af Helsingfors folkskolors lärare- och lärarinneförening, hemställt om 3,000 mark att användas för inrättande af *feriekolonier för fattiga och sjukliga elever vid stadens folkskolor*. Af ansökningen bilagda handlingar framgår att med hänsyn till det stora antalet elever vid stadens folkskolor, der de särskilda klassafdelningarna redan uppgå till omkring 140, åtminstone 4,200 mark, efter beräkning af 30 mark för hvarje elev, erfordras, för att sätta helst en elev från hvarje klassafdelning i tillfälle till sommarvistelse på landet under cirka 2 månaders tid, men att föreningen ansett sig kunna hopbrunga återstoden af de behöfliga medlen på enskild väg. — Af sigten vore att främst inrätta feriekolonier under tillsynen af lämpliga lärare och lärarinnor samt andra, för ändamålet väl tjenliga personer, medan deremot inackordering af elever hos privata personer, der nödig tillsyn och vård kanske icke alltid komme dem till del, i möjligaste mån skulle undvikas. — Begge dessa ansökningar får utskottet varmt understöda. Särskildt vill utskottet, beträffande sistnämnda anhållan, framhålla, att ett understöd af den beskaffenheten, som genom sommarkolonierna för arbetande kvinnor lemnas, kan blifva en ren besparing, i det att derigenom kan undan fattigvården räddas mången, som eljes, såsom sjuklig och oförmögen till vidare arbete, skulle falla densamma till last.

Feriekolonier
för fattiga och
sjukliga elever
vid stadens
folkskolor.

Fröken Alli Tryggs anhållan om 860 mark till *inredning af en samlings- sal för arbetare i Hermanstad* torde kunna bifallas, dock med minskning af anslaget till 500 mark. — Beträffande föreningen „*Ved åt de fattiga*“, som ansökt om bidrag på det att föreningen blefve i stånd att under följande vinter fortsätta sin verksamhet i samma utsträckning som förut, torde deremot böra framhållas, att föreningen tidigare erhållit ur vinstmedlen sammanlagdt 13,000 mark samt att vid bortgifvandet af åtminstone en del anslag åt föreningen erinrats att föreningen borde använda medlen icke för att bortskänka dem utan såsom rörelsekapital för att åt behöfvande försälja ved i minut till samma eller engros priser, som föreningen sjelf köpt veden, medan föreningen vore obetaget att med anlitage af sina öfriga inkomster gratis utdela ved eller försälja ved under inköpspris. Då hvad föreningen tidigare bekommit, borde vara tillräckligt för att föreningen skulle kunna fortsätta sin verksamhet på antydt sätt samt utskottet icke erhållit någon redogörelse öfver föreningens ställning, som åtminstone under tidigare år utvisat en jemförelsevis betydande behållning, äfvensom man för öfrigt kan hoppas att föreningen icke under instundande år skall behöfva gratis utdela ved i samma utsträckning som förut, torde föreningens anhållan enligt utskottets åsigt böra afböjas.

Inredning af en
samlingsal för
arbetare i Her-
mansstad.
Ved åt fattiga.

Föreningen för barnavård begär 2,000 mark till föreningens herberge för barn. Detta herberge afser, enligt uppgift af föreningen, att lemna skydd och

Föreningen för
barnavård.

vård under kortare tid, högst ett år, dels åt sådana sjukliga och klena barn, hvilka i sina fattiga hem ej kunna lämpligen vårdas och icke heller äro så sjuka, att de kunna intagas på sjukhus, dels åt friska barn, som af en eller annan anledning äro utan hem eller vård, eller i sina hem så vanvårdade, att de icke kunna stanna der. Herberget är beräknadt att i sin nuvarande omfattning kosta 3,000 mark och emottaga högst tio skyddslingar. — Då emellertid anslaget vid sådant förhållande komme att gagna ett väl ringa antal, samt herbergets bestånd, efter hvad föreningen upplyser, för detta år är säkerställt, äfvensom föreningen derjemte är ny och önskligt vore att större erfarenhet om föreningens verksamhet kunde erhållas, innan densamma ihåggkommes med ett understöd, som antagligen, en gång beviljadt, år efter år måste förnyas, så skulle utskottet förorda afslag å föreningens ansökan.

Döfstumföreningen.

Döfstumföreningens ändamål är, efter hvad ur handlingarne inhemtas, att bland här bosatta döfstumma, hvilka för öfrigt äro flertalet bland medlemmarne, väcka håg för flit, ordning och sparsamhet, att anskaffa arbetsförtjenst och understöd åt behöfvande döfstumma samt ett bibliotek och undervisning åt föreningens medlemmar. Det ansökt anslaget, 500 mark, synes afsedt förnämligast att bekosta de undervisningskurser, dem föreningen är sinnad att vid höstens ingång öppna. I betraktande deraf, att medlen sålunda begäras för undervisningsändamål, och att föreningens sträfvanden äfven i öfrigt förefalla synnerligen behjertansvärda, tillstyrkes ansökningsen af utskottet.

Djurvännerna.

Föreningen „*Djurvännernas*“ anhållan om ett understöd af 500 mark torde, då föreningen är ny och planen för dess verksamhet aldeles okänd, lemnas utan afseende. — Då närmare utredning om *Helsingfors allmänna sjuk- och begravningshjelpkassa* saknas, särskildt derom, hvilka förpligtelser kassan åtagit sig och huruvida den är i stånd att fylla dem, torde föreningens anhållan om understöd denna gång, liksom förut, böra afböjas.

Folkbarträdgårdarne.

Då, i händelse utskottets förestående förslag godkännas, ett större belopp af vinstmedlen komme att odisponeradt återstå, föreslår utskottet slutligen att 13,800 mark deraf anslås till underhållet af *folkbarträdgårdarna*, åt hvilka Stadsfullmäktige, på sätt inledningsvis redan nämnts, garanterat nämnda belopp för instundande läseår, att 7,000 mark användas att bestrida en del af kostnaden för Stigells grupp „*De skeppsbrutne*“, hvars inköp af Stadsfullmäktige tidigare beslutits, samt att återstoden, 7,640 mark 40 penni, disponeras till att fortsätta

„De skeppsbrutne.“

Observatoriibergen.

de redan alltför länge afbrutna arbetena å *Observatoriibergen*.

Utskottet får alltså vördsamt förorda:

att Fullmäktige ville afböja de ansökningar om anslag ur vinstmedlen, som inlemnats af föreningen Ved åt de fattiga, föreningen

för befrämjande af barnavård, Djurvännerna samt Helsingfors allmänna sjuk- och begrafningshjelpkassa;

att Fullmäktige ville af vinstmedlen anslå:

a) till svenska teaterns bestyrelse, för anordnande under innevarande spelår af 5 folkrepresentationer, 5,000 mark, att utgå med 1,000 mark för hvarje föreställning, med vilkor likväl att representationerna gifvas företrädesvis å sön- och helgdagar samt att biljettprisen icke öfverstiga 75 penni för plats i andra radens fond- och 50 penni i dess sidologer, 25 penni på tredje raden och 50 procent af vanliga biljettpriset för öfriga platser i salongen;	5,000: —
b) åt bestyrelsen för finska teatern för samma ändamål och 6 representationer 5,000 mark, på enahanda vilkor beträffande representationernas anordning samt biljettprisen i öfrigt, utom att biljettpriset för plats i galleriet bestämmes till 25 penni;	5,000: —
c) åt aktiebolaget Orkesterföreningen i Helsingfors 5,000 mark, att under tiden från den 1 oktober 1895 till den 1 maj 1896 utbetalas i månatliga rater mot skyldighet för bolaget att under sagda tid underhålla en god orkester af minst 34 man samt åtminstone en gång i månaden uti en för ändamålet lämplig lokal anordna folkkonserter emot en inträdesavgift af högst 25 penni, till hvilka konserter biljettterna böra försälgas främst genom Helsingfors arbetareförening och föreningen Arbetets vänner samt de oförsälda vid ingången;	5,000: —
d) åt Helsingfors arbetareförening 3,000 mark till föranstaltande af folkhögskolekurser och populära föredrag;	3,000: —
e) åt föreningen Arbetets vänner 2,200 mark till bekostande af dess lärokurser och föredrag;	2,200: —
f) åt Mariaföreningen 2,300 mark till underhåll af dess herberge för arbetssökande unga kvinnor;	2,300: —
g) åt Fruntimmersföreningen 3,000 mark till dess arbetshem för ålderstigna kvinnor;	3,000: —
h) åt bestyrelsen för anordnande af Sommarkolonier för arbetande kvinnor 2,000 mark;	2,000: —
i) åt föreningen För lyttas bistånd 1,000 mark;	1,000: —
k) åt Folkskoledirektionen 3,000 mark till feriekolonier för folkskoleelever;	3,000: —
l) åt fröken Alli Trygg 500 mark till inredning af en samlingsal jemte lärum för arbetare i Hermanstad;	500: —
m) åt Döfstumföreningen i Helsingfors 500 mark;	500: —
	32,500: —

32,500: —	
13,800: —	<i>n) åt direktionen för folkbarträdgårdarna 13,800 mark till underhåll af dessa trädgårdar under instundande läseår;</i>
7,000: —	<i>o) till inköp af skulptören Stigells grupp „De skeppsbrutne“</i>
7,640: 40	<i>7,000 mark; samt</i>
Förut dispon.: —	<i>p) återstoden af vinstmedlen, 7,640 mark 40 penni, till fortsät-</i>
20,000: —	<i>tande af arbetena å Observatoriibergen.</i>
80,940: 40	

Helsingfors, den 30 maj 1895.

T. J. Boisman.

S. Gripenberg.

R. Heimberger.

Aug. Osberg.

F. Gustafsson.

Ernst Nordström.

K. G. Sivenius.